

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tribunal Poenitentiae Sev Libri Dvo Prior De Poenitente Ut Reo Posterior De Confessario Ut Judice

Stoz, Matthäus

Anno M.DC.LXXXIX.

§. 4. De pluralitate numerica malitiæ in eodem actu.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37144

prudens etiam in alijs casibus judicare poterit de pluralitate vel unitate numerica peccatorum: quæ cum moralis sit, pendet multum, ut dixi, ex qualitate actionis, & ejus circumstantiis; hæ enim fundamentum præbent ad decernendum, sitne actio una moraliter, an multiplex.

587. Illud solum hic obiter addendum est, fieri posse, ut, licet mora notabilis non intercedat, transeat quis ad aliam peccati speciem, quæ proinde specialiter sit in Confessione explicanda, v. g. si Petri absentis famam læsisti, & eo superveniente à detractioe non destitisti, duo peccata specie distincta commististi: nam detractio præcedens, & contumelia sequens non possuat ad unum peccatum faciendum uniri propter solam temporis successione[m] immediatam: sicut nec percussio simplex præcedens, facta sine animo occidendi, unum esset peccatum cum occisione postea secuta ex alia nova voluntate, ut dixi, n. 586. & ideo præter verbera etiam ipsa occisio esset Confessori aperienda.

§. IV.

De pluralitate numerica malitia in eodem actu.

588. Ex dictis facile est colligere, quomodo actus physicè plures constituent unum moraliter peccatum, & sint in Confessione sine fastidio explicandi. Nunc breviter illud quoque declarandum est, an in eodem actu possint plures malitiæ contineri, & quo pacto oporteat eum actum Confessori aperire: solet nimirum quandoque contingere, ut unus eodemque externus actus circa plura obje-

cta verteretur: v. g. subinde unâ bombardæ explosione quatuor vel plures occiduntur; una detractioe plurium fama laceratur &c. Quæstio jam est, an, sicut certum est, in uno eodemque actu externo v. g. contra votum castitatis, aut audiendi Missam die festo &c. duas repetiti malitias specie distinctas, ita etiam in eodem actu reperiantur quandoque plures malitiæ solo numero diversæ.

589. Multum in hac controversia complananda laborant Theologi morales & Scholastici. Et Vasq. quidem *T. 4. m. 3. p. 9. q. 1. a. 1. dub. 4. n. 4.* Azor. *T. 1. l. 4. c. 4. q. 3.* Dian. *p. 1. tr. 7. R. 17. C. 29. & p. 3. tr. 4. R. 164. & p. 9. tr. 9. R. 55.* & alij apud ipsum dicunt: eundem actum physicum continere malitias morales numero diversas pro pluralitate objectorum simul volitorum, & solo numero differentium. Ratio est: tum quia quodlibet objectum ex se aptum est ad derivandam malitiam in actum: & ideo si plura sint objecta & ut plura intendantur, suam in actum malitiam transfundent: tum quia si unus actus est capax plurium malitiarum specie distinctarum, cur non & solo numero?

590. Benigniores quidem sunt Suar. *m. 3. p. T. 4. D. 22. f. 5. n. 33.* Laym. *l. 1. tr. 3. c. 3. n. 2.* Fill. *tr. 21. c. 8. n. 320.* qui existimant, in uno eodemque actu malitias ex objectis solo numero distinctis non multiplicari. Verum in ordine ad praxin Confessionis rectè & expeditè instituendæ sententia est hæc profus inutilis: adhuc enim ejus auctores docent, nihilominus explicandam esse pluralitatem objectorum, eò quod sint circumstantiæ notabiliter aggravantes, & vel

vel ideò necessariò dicendæ. Verùm eas circumstantias, quæ speciem peccati non mutant, sed solùm reddunt graviorem, non esse necessariam Confessionis materiam, jam p. 1. n. 86. dixi. Deinde si dicamus, numerum objectorum necessariò esse exprimendum, quid interest, siue in eodem sint plures malitiæ solo numero diuersæ, siue non.

591. Teneamus ergo sententiam, quam Vafq. cum suis sequacibus tenet, & dicamus, pro pluralitate objectorum solo numero differentium multiplicari in eodem actu etiam malitiæ; an autem fideles compellendi sint, ut eum numerum objectorum in Confessione aperiant, jam dicetur. Itaque

592. Non est necessitas, ut, cum uno eodémque actu externo plura objecta attinguntur, eorum numerus distinctè exprimatur. Ratio desumitur ex institutione Christi, declaratâ nobis ab Ecclesia, præcipuè in Concilio Trident. Sess. 14. cap. 5. & can. 7. de Pœnit. ubi cum agitur de necessitate confitendi omnia peccata mortalia, plus non habetur, quàm ut omnes eorum species, & singula individua, quæ memoriæ occurrunt, aperiantur, nulla interim mentione facta de singulis malitijs, si quæ fortè essent in eodem individuo actu, & solo numero differrent inter se. Quid igitur jugum fidelium, quod juxta pronuntiatum Christi suave est ac leve, sine fundamento aggravemus? Certè si præter individua etiam ipsæ singulæ malitiæ tantùm numericæ, fortè in iis inclusæ, declarandæ essent, ostium apertum esset innumeris scrupulis & perplexitatibus.

593. Sed num talis actus contineas

plures numericas malitias dici debeat unum peccatum, quæstio est non magni momenti: dicendum esse unum, sumitur ex modo loquendi Philosophorum, qui dicunt, non multiplicari concreta ex multiplici forma accidentali, nisi etiam subjectum multiplicetur: sicut Rex vocatur unus, licet habeat plura regna; unum cognitum, etsi plures ad ipsum terminentur cognitiones &c. sic etiam unum unicum peccatum dici potest, si sit unus actus physicus cum respectu ad plures terminos. Verùm

594. Nunquid satis est, ipsum actum exprimere, non explicando, etiam solùm in confuso, pluralitatem ipsorum objectorum, in quæ is tendebat? sufficere aliqui putant; juxta quòs proinde aliud non est dicendum, quàm quòd famam alienam graviter læseris, homicidium feceris &c. etsi ij, qui læsi sunt, fuerint plures. Sed rectius sentiunt, qui dicunt, pluralitatem objectorum saltem confusè explicandam esse, & id sufficere. Tamb. l. 2. in Meth. Conf. c. 1. §. 9. n. 59. Lugo de Pœnit. D. 16. f. 3. n. 135. & alij: alioqui accusaret se quis de peccato, quod non commisit; occisio enim (idem est cum proportione de alijs similibus actibus) communi acceptione & usu significat occisionem unius hominis, non hominum: unde cum quis dicit, se homicidium commisisse, Confessarius iudicat, unum duntaxat hominem occisum esse; & consequenter non intelligit illud peccatum, quod revera commissum est, sed aliud. Confessio autem ira instituta est, ut de ipso peccato commissio, & non de alio fiat, & intelligatur; alioquin enim malè institueretur. At qui di-

cit, quòd plures uno ictu occiderit, sua illa generalitate jam explicat peccatum, quòd patravit. Hinc autem ad praxin ulterius

595. Deducitur, eum, qui uno sermone plurium famam læsit, plures unâ contumelia affecit, uno actu pluribus scandalum præbuit, uno continuo ministerio pluribus Sacramentum Eucharistiæ (si tamen in hoc sit specialis malitia) aut Pœnitentiæ administravit; multò magis, qui unâ absolutionis formâ plures simul à peccato liberos esse pronuntiavit &c. satisfacere dicendo; se pluribus simul Sacramentum Pœnitentiæ administrasse, plures uno ictu occidisse, pluribus scandalum dedisse &c. ita ut non sit necesse, numerum & conditionem personarum distinctè declarare, nisi fortè conditio personæ læsæ adferret novam speciem; ut, si inter plures personas, v. g. unâ contumeliâ affectas, esset proprius parens: hæc enim circumstantia facit, ut contumelia, non tantum justitiæ, sed & pietati, parentibus debita, repugnet: unde etiam specialiter est explicanda in hunc fere modum: *una contumelia gravi plures, inter quos erat parens meus, affeci.* At, si quis uno actu bona multorum læsit, v. g. bona communitatis, aut plurium simul furatus est, factus est, si dicat: furatus sum à communitate, ab hæredibus, à pluribus simul (non singulis seorsim) notabilem quantitatem; neque de numero personarum, quæ sunt in communitate illa vel hæreditate, sollicitus esse debet: imò factus est, dicere: *furatus sum rem alienam in notabili quantitate;* qui respectus ad personas hac in re nihil immutat: potius enim attenditur, quantum

quis furrupuerit, quam à quo. Sed ex his jam oritur.

596. Dubium, an peccatum, quod plures in se malitias, seu specie seu solo numero diversas, continet, in Confessione dividi possit, ita ut utraque malitia seorsim explicetur: v. g. si quis voto castitatis, aut Missæ die festo audiendæ obstructus, peccarit contra votum; violenter oppresserit virginem; juraverit se manus Clerico non iniecturum; uno falso testimonio decem læserit; furatus sit 20. aureos; ob furtum committendum neglexerit die festo sacrum &c. poteritne iste plures illas malitias, quæ in his actibus reperiuntur, explicare seorsim & dicere, v. g. die festo Missam non audiui, & violavi votum in re gravi: furatus sum, & omisi sacrum; fornicatus sum & vim alicui intuli; falso testimonio tres læsi; & mox, simili falso testimonio læsi septem alios: furatus sum decem aureos; & mox, furatus sum alios decem.

597. Hic enimvero, ut rectè se in Confessione accuset, attendere debet, an similia peccata prima vice exponat, necne? Etenim si prius eveniat, nunquam sanè licebit, eas malitias dicto modo scienter secernere, & ita Confessario aperire: sed necesse est, ut eas simul in hunc vel similem modum explices: *voto castitatis obstructus fornicationem v. g. adulterium, pollutionem &c. admisi: die festo Sacrum, ad quod audiendum etiam ex voto obligabar, omisi: uno falso testimonio læsi plures: furatus sum 20. aureos: vel (quod expeditius est) materiam gravem.* Ratio horum est, quia alioqui non idem peccatum, quod verè commisit, Sacerdoti exponeres, sed aliud; significares enim,

enim, te duo peccata commisisse; quod non est verum; Sacerdos enim, dum audit, te v.g. sacrum die festo non audivisse, & votum in materia gravi violasse, ex modo ipso loquendi iudicat, te duo distincta peccata admisisse, cum tamen tantum unum admiseris, idque infectum vel verè duplici malitia, vel saltem unâ, quæ æquivalet duplici.

598. At si in prima confessione bona fide, sine dolo, ex circumstantiâ fuerunt separata, & una explicata sine altera, tum enim verò in secunda confessione potest ea, quæ prius inculpatè, ut dixi, omissa est, exponi absque eo, quin explicetur illa altera, quæ jam semel est manifestata, modò (quod bene notandum est) circumstantia omissa ejusmodi sit, ut sufficienter possit sola explicari. Coninch. de Sacram. D. 7. d. 8. n. 60. Reginald. l. 6. c. 4. à n. 141. Sanch. l. 4. Mor. c. 11. n. 24. Suar. D. 22. f. 2. n. 8. & alii. Ratio autem est, quia, cum una malitia jam sit subjecta clavis, non apparet, cur ad eam denuo subjiciendam sit quis adstringendus, & non satisfaciatur, si in nova confessione exprimat circumstantiam prætermittam. Sanè quemadmodum, qui alicujus peccati inculpatè oblitus est, satisfacit exprimendo peccatum ommissum, & non tenetur cetera peccata repetere, ita nec tenetur, qui oblitus est prædictæ circumstantiæ. Hinc

599. Qui rem jam aliâs præceptam voto vel juramento se servaturum promissit, & non servavit, satisfacit, si (postquam de neglecto præcepto se accusavit, nullâ de voto, vel juramento facta mentione) dicat, se votum vel juramentum in re gravi violasse: item, qui, cum pro-

pter furtum admittendum omisit Sacrum, se de hac omissione fecit reum, nihil ampliùs in altera confessione explicare debet, quàm furtum. Adhæc qui duos uno ictu occidit, duos una gravi contumelia affecit, graviter duorum famam detrahendo læsit &c. potest, si in prima confessione dixit, quòd unum occiderit, unum gravi contumelia, aut detractione læserit, in secunda dicere: occidi aliquem hominem; alium gravi contumelia, vel detractione &c. læsi; sic enim satis declarat malitiam, cujus erat oblitus; neque hoc loquendi modo significat, se duo peccata admisisse: sicut qui idem peccatum, quòd jam semel rectè confessus est, iteratò confitetur; non enim hic talis indicat, se etiam de novo illud admisisse. Similiter qui uno furto duos, & quidem singulos graviter læsit, potest propter eandem rationem in secunda confessione dicere, quòd alicui quantitatem notabilem abstulerit, si in prima confessione dixit, quòd gravi furto aliquem læserit. At si uno actu ab uno furatus quis est 20. aureos, non potest, si in prima confessione dixit, se decem furtum esse, in secunda dicere, se alios decem abstulisse: non enim explicaret suum peccatum: quia ex modo loquendi indicaret, se alterius jus in 10. læsisse; quòd tamen non fecit. Debet ergo totum peccatum iterum exponere, & dicere, se 20. aureos abstulisse. Quanquam in prima statim confessione brevius se poterat expedire, dicendo, se furtum grave commisisse? tum enim ad nihil ampliùs explicandum obligatus esset, cum juxta dicta p. 1. n. 86. circumstantiæ merè aggravantes possint sine noxa in confessione reticere.

ceri. Similitèr & qui virginem oppressit violentè, & in prima confessione dixit, se fornicatum fuisse, non potest in secunda dicere, se alicui personæ vim intulisse: non enim explicat peccatum in sua specie, cum violentia sit quiddam genericum, & possit inferri in bonis, vel fortunæ, vel famæ, vel honoris, vel etiam in vita. Debet igitur, ut bene confiteatur, se denuo de toto peccato, videlicet de stupro, accusare. Et sic de aliis similibus circumstantiis, quarum malitia non satis intelligitur, nisi ipsum peccatum, cui adjunctæ erant, denuo explicetur.

§. V.

De peccatore inveterato.

600. Si qui ulli difficultatem in numero suorum delictorum colligendo habent, eam certè sentiunt, qui limo peccatorum immergi, sordes sordibus, id est, peccata peccatis sine ullo DEI timore ac reverentia accumulunt. Et licet istis ex dictis p. l. n. 101. & seq. aliquid remedii adferri possit, placuit tamen hic paulò exactiùs difficultatem expedire.

601. Ut ergo aliqui cum Navar. c. 6. n. 15. *Man.* huiusmodi peccatori consulant, ajunt, satis esse, si tempus, quo tale peccatum frequentavit, explicet, nihil aliud dicendo, quàm se tam longo tempore v. g. uno anno in inimicitia perstitisse, & frequentissimè, quavis occasione oblata ad memoriam tantùm inimici renovatam, actum gravis odii exercuisse. Sed profectò hoc videtur esse nimis laxum, & idcirco nec facilè in praxin deducendum, nisi cum limitatione, de qua paulò post. Econtra verò illud nimis rigidum & severum, quod alii apud Fagund. in 2. præcept.

Eccles. l. 3. c. 4. n. 11. & Diana p. 3. tr. 4. R. 89. dicunt, videlicet talem peccatorem esse omnino obligatum, ad numerum & speciem peccatorum specialiter exprimendam. Sed quo pacto id possit? quamcunque enim diligentiam adhibeat, numerum non deprehendet: summùm speciem deprehendere poterit. Quid ergo tam inveteratus malorum dierum peccator urgeatur ad numerum exactè inquirendum & exprimendum? Certè hoc esset, animam ipsam illi extrahere, quod nec DEUS facit; sed nec intendit; neque enim is conscientiarum tortor est, aut carnifex, ut tato exactè calculos cum peccatore subducatur: serium dolorem & firmum emendationis propositum magis postulat, quàm calculationem, quæ nullâ humanâ diligentiam deprehendi potest.

602. Quoniam ergo ad animarum salutem plurimum refert, confessionem non reddere nimis horridam & asperam; suavitati jugi Domini longè conformius est, ut eam, quantum possumus, facilem reddamus, & ab omnibus illis oneribus, & difficultatibus, à quibus potest, levemus, juxta institutionem & declarationem sanctæ Matris Ecclesiæ. Ut igitur hic, de quo modò sermo est, peccator nimium & suprâ vires non gravetur, hæc tria prætet: & I. quidem investiget tempus, quo in tam malo statu & consuetudine perstitit, quàm longum scilicet id fuerit? II. species peccatorum principales, si quæ sint sub eodem genere, inquireat. III. videat, quoties, circiter tale peccatum in die, septimana, vel mensè commiserit? Unde meretrix, quæ passim cuilibet turpem sui corporis usum præbet, neque